

PERİNATOLOJİ UZMANLARI DERNEĞİ

KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM SAĞLIK ÇALIŞANLARI İÇİN COVID-19'DAN KORUNMA

COVID-19 etkeni SARS-CoV-2 damlacık ve temas ile bulaşmaktadır.

Kişisel Koruyucu Ekipman - Handbook of COVID-19 Prevention and Treatment (Zhejiang University School of Medicine, Ed. Liang T.) kitapçığına göre şu şekilde sınıflandırılabilir:

1. Düzey Korunma (genel poliklinik): Tek kullanımlık cerrahi bone, tek kullanımlık cerrahi maske, iş üniforması, tek kullanımlık lateks eldiven.
2. Düzey Korunma (şüpheli ya da tanısı konulmuş hastanın obstetrik – jinekolojik muayene ve görüntüleme tetkikleri sırasında, ve ekipman temizliğini yaparken): Tek kullanımlık cerrahi bone, N95 maske, iş üniforması üzerine tek kullanımlık koruyucu üniforma, koruyucu gözlük veya siperlik, tek kullanımlık lateks eldiven.
3. Düzey Korunma (şüpheli ya da tanısı konulmuş hastanın kan ve vücut sıvısı ile temas olasılığı varsa, doğum ve ameliyatlarda, ve bunlarla kirlenmiş ekipmanın temizliğini yaparken): Tek kullanımlık cerrahi bone, N95 maske, iş üniforması üzerine tek kullanımlık koruyucu üniforma, tek kullanımlık lateks eldiven, koruyucu gözlük, tüm yüz solunum koruyucu aletler ya da motorlu hava temizleyici respiratör.

Poliklinik muayenelerinde kendimizi nasıl koruyalım?

Hastalara yönelik önlemler:

- Polikliniğe gelirken hastaya sadece 1 erişkin refakatçi eşlik edebilir.
- Poliklinik girişinde hastaya ve refakatçisine son iki hafta içinde ateş, boğaz ağrısı, öksürük, nefes darlığı şikayetleri olup olmadığı veya böyle bir kişiyle teması olup olmadığı sorulmalı ve mümkünse ateş ölçülmelidir. Poliklinik girişinde hasta ve refakatçisini ilk karşılayan sağlık çalışanı en az 1. düzeyde (iş üniforması, bone, cerrahi maske, eldiven), mümkünse 2. düzeyde, korunmalı olmalıdır. Eğer şüpheli bir öykü varsa veya ateşi $\geq 37,3^{\circ}\text{C}$ ise; muayene için aciliyeti yoksa derhal gerekli merkezlere yönlendirilmelidir.
- COVID-19 şüphesi olan hastada acil bir durum söz konusu ise (kanama, nöbet geçirme vb), koruyucu önlemler alınarak (bone, N95-FFP3 maske, iş üniforması üzerine koruyucu üniforma, gözlük veya siperlik, eldiven) acil müdahale yapılmalıdır.
- Polikliniğe randevu alınıp geliniyorsa, bu sorgulama randevu vermeden önce yapılmalıdır.
- Muayene odasına, çok zorunlu olmadıkça, refakatçi alınmamalıdır.
- Refakatçilerin bekleme salonunda değil, dış ortamda beklemesi tercih edilmelidir.
- Poliklinik girişinde el antiseptiği verilmeli, ve cerrahi maske takılması sağlanmalıdır.
- Bekleme salonunda oturanlar birbirinden en az 1 metre uzak oturmalıdır.
- Poliklinikten çıkışta yine el antiseptiği verilmelidir.

* El antiseptikleri %70 veya üzerinde etanol içermelidir ve ele sürüldükten sonra kuruması beklenmelidir (5 saniye gibi kısa bir sürede mikroorganizmaları inaktive edebilirler). El antiseptiği el yıkamanın mümkün olmadığı yerlerde uygulanır. Su ve sabunla en az 20 saniye el yıkamak ve kağıt havlu ile kurulamak her zaman tercih edilir.

Sağlık çalışanlarına yönelik önlemler:

- Sabah polikliniğe gelindiğinde ev kıyafeti çıkarılarak iş üniforması veya önlük giyilmelidir.
- Eller su ve sabun ile en az 20 saniye yıkanmalı, kurulama için kağıt havlu kullanılmalıdır. El antiseptiği de kullanılabilir.
- Bone ve cerrahi maske takılmalıdır.
- Her hasta muayenesi öncesi ve sonrasında eller su ve sabun ile yıkanmalı ya da antiseptik ile temizlenmelidir.
- Genel sağlık çalışanlarında COVID-19 enfeksiyonunun bulaşma riski %2,2, ultrasonografik muayene yapanlarda bu oran %3,5 olarak bildirilmektedir (ISUOG). Bu nedenle ultrasonografik muayene yapanlar için N95-FFP3 maske ve gözlük önerilmektedir. N95-FFP3 maske üzerine cerrahi maske takıp, uzun süren USG muayeneleri sonrasında cerrahi maskeyi değiştirmeleri uygun olur.
- Ultrasonografik muayene süresi kısa tutulmalı, mümkünse 10 dakikadan az olmalıdır.

Poliklinik ve muayene odası temizliğine yönelik önlemler:

- Dezenfeksiyon için, sabah poliklinikte hasta muayenesi başlamadan önce kapı kolları, elektrik düğmeleri, tuvaletlerde armatürler, klozet, 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (sodyum hipoklorit) ile silinebilir (1 litre suya 1 çay bardağı yani 100 mL çamaşır suyu konulduğunda 1/10 sulandırılmış olur). Gerekliğinde hasta aralarında da bu işlem tekrarlanmalıdır. Akşam poliklinik kapatılmadan önce de silinmelidir.
- Her hasta muayenesi öncesinde ve sonrasında, muayene masası, masa ve sandalye gibi en çok ellenen yüzeyler, yüzey dezenfektanı ile silinmelidir (ör. 1/10 çamaşır suyu). Muayene masası üzerinde tek kullanımlık kağıt örtü olmalıdır.
- Muayene odasında sürekli havalandırma olması (pencerelerin açık tutulması) tercih edilir. Bu mümkün değilse, iki hasta arasında oda mutlaka en az 20 dakika havalandırılmalıdır.
- Poliklinik randevu aralıkları, temizlik de göz önüne alınacak şekilde uzun tutulmalıdır (ör. 30 dakika).

Ultrasonografi cihazının temizliği:

- Muayenelerden önce ve sonra yapılmalıdır.
- Monitör, klavye ve açıkta olan kablolar yüzey dezenfektanları ile silinebilir (ör. 1/10 çamaşır suyu).
- Proplarının dezenfeksiyonu: Önce üzerlerindeki jeli silin, ıslak mendil ile temizleyin, girintili yerleri de temizlemeye dikkat edin, sonra kurulayın ve **cihazın markasına göre önerilen dezenfektan** ile propları dezenfekte edin. Abdominal prob için düşük seviyede dezenfeksiyon yeterlidir. Transvajinal prob için yüksek seviyede dezenfeksiyon önerilir. Abdominal ve vajinal propların tek kullanımlık prezervatif ya da streç film ile kaplanması da bulaş açısından koruyucu kabul edilebilir.

*SARS-CoV-2'ye karşı kullanılabilecek dezenfektanların listesi için bakınız (Ek):

<https://www.epa.gov/pesticide-registration/list-n-disinfectants-use-against-sars-cov-2>

ör. Lysol Neutra Air® 2 in 1 --> etanol içeriyor --> insan koronavirüsüne karşı etkili --> süre 0,5 dk

Dođumda kendimizi nasıl koruyalım?

Vajinal dođumda önlemler:

- Doğum odasında mümkün olduğunca az sayıda kişi bulunmalıdır.
- Doğum yapan kadınlar cerrahi maske kullanmalıdır.
- Doğum yaptıranlar N95-FFP2 maske kullanmalıdır (bone, N95-FFP2 maske, iř üniforması üzerine koruyucu üniforma, gözlük veya siperlik, eldiven).
- Anne ve bebek dođumdan sonra mümkün olan en güvenli ve kısa sürede hastaneden taburcu edilmelidir.
- COVID-19 şüphesi olan gebeler doğum için belirli hastanelere yönlendirilmelidir. Oradaki uygulama ve önlemler daha farklı ve daha koruyucu olmalıdır (yapılacak işlemlere göre 2. veya 3. düzey korunma gerekir).

Cerrahi Maske

N95 Maske

Gözlük

Siperlik

